

NAPREJ

Glasilo Socialistične stranke Jugoslavije.

Pokrajinski strankin zbor v Celju.

(Dalje.)

Med čitanjem ponovni medklci in hrup, da je moral sodr. predsednik opozarjati na mir. Sodr. Čobal trdi, da o tajnikovi morali ni govoril med sejo Delavske zbornice. Ko se hrup poleže dočita sodr. Bernot do konca, potem pa nadaljuje svoj govor:

Sodrug, ki se jeze, da kaj takega v »Napreju« pišemo, naj se jeze na krivce, ne pa na tistega, ki ima v interesu stranke dolžnost o tem pisati. Če blatijo tajnika za njegovim hrbotom z namenom blatiti stranko, je treba energično poseči vmes. Ali je sodr. Čobal govoril o morali pred ali med sejo ali po nji, je vseeno, govoril je in tu so navzoči delegati, ki so ga slišali. Če ima kaj očitati, naj stori to tukaj ali pa v »Napreju«, ne pa da raznaša govorice brez odgovornosti. Zaupanje bo med nami šele takrat, ko se bomo navadili vse očitke odkrito povedati drug drugemu.

Na shod v Zagorju me je poslala celjska konferenca, na kateri je sodr. Čobal izjavil, da dela za »Zarjo«. Posrečilo se mu je pa zajeti in konfiscirati letake, da delavstvo ni zvedelo za shod razen njegovih somišljenikov.

Sodr. Čobal trdi, da stranke niso razbili kompromisi, temveč Tone Kristan, ki je sodrugom poslanecem v narodnem predstavništvu netočno poročal o ljubljanskem sklepu glede vstopa v vlado, češ, da se je glasil za vstop. Soglašam, toda ne zdi se mi prav, da govori sodr. Čobal to šele zdaj, ko je nasprotnik politično mrtev, ta-

krat je pa z drugimi poslanci vred molčal. Če bi bili takrat odločevali mi, bi bili vso stvar pojasnili v »Napreju«. Tone bi bil ostal sam, stranka pa se ne bi bila razbila. Tak pomen ima javnost za proletarsko stranko! Zato lahko trdimo, da so stranko razbili takrat sodrugi, ki so vedeli, toda molčali.

Sodr. Krušič je v Mežici nastopil pred javnostjo. Zakaj se tudi sodr. Čobal ni oglasil v javnosti? Da si želimo sodr. Čobala iznebiti in da iščemo povoda za to, ni res. Že to bi bilo zadoščalo za razsodišče in izključitev, kar je rekel sodr. Svetku javno na strokovnem kongresu!

Ti, Uratnik in dr. Korun še vedno trdite, da so Kocmurjevci in Mariborčani še člani stranke, ker obračunavajo baje v Belgrad. Posebno sodrug Uratnik nam očita, da se držimo pravilnika samo navzdol, navzgor pa ne. O tem bomo pozneje še govorili, za zdaj naj omenim samo, da sem bil edini, ki sem glasoval na skupni seji glavnega in pokrajinskega odbora proti podalšanju roka za en mesec (do konca avgusta), ker sem vedel, da ne bo nič pomagalo, ker vsi le namenoma zavlačujejo nered. Tisti bog je torej ostal sam, njegova sugestija ni nič izdala! Člani glavnega odbora in sodr. Uratnik kot duševni oče resolucije za podalšanje roka so na njegove očitke odgovarjali: češ, če zamudniki še zdaj ne bodo izvršili svoje dolžnosti, bodo imeli opraviti z nami! Zdi se pa predlaga Uratnikova pozicija po sodr. dr. Korunu, naj damo še nove olaj-

Izhaja razen pondeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Cek. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštne proste.

šave, 19. januarja naj glavni odbor Zarjane izključi in še potem naj imajo njih člani pravico na vrnitev starih članskih pravic, če takoj vstopijo. Take nedoslednosti niso zmožne pridobiti stranki potrebno avtoriteto! (Dalje prili)

KARLO KOCJANČIČ, Maribor:

Ne bodimo vosek!

(Konec.)

Sodrug F. S. je še neke preveč nepoučen. Tam, kjer pravi, da so v Mariboru baš zadnje dni pokazali, da ne trpe ljudi, ki bi jim zamazali socialistični program, in da je torej povsem neupravičena bojazen, da bi prišli v stranko zopet kakim umazanim elementi. Naj le Mariboru prepustimo, da se jih reši. Ne vem — moja želja bi bila, da se ta rešitev zgodi, še predno se združimo. Prvič. Drugič pa se bojim, da s to rešitvijo ne bo še tako kratka. Stojim vsredi in gledam dogodka od blizu. Pa bi mi ne bilo treba stati v sredi, temveč bi zadostovalo, če bi natančneje bral »Napreju«. Gre za Kolbesnov slučaj. Ne vem, če bi si sodrug F. S. pri tem slučaju ne ustvaril drugačne sodbe o mariborskem čiščenju, če bi tudi on malo natančneje bral »Napreju«. Tam je stalo namreč te dni črno na belem, da je Kolbesen majhna riba in zato so jo požrli, le pa — tudi črno na belem — še par velikih rib in teh še niso požrli. Ljudje, ki so malo ribo požrli, so poštenjaki, njih greh pa je, da so se ustrašili velikih rib. In kaj je to za nas, kar se velikih rib boli boji, kot pa ima strah božji pred čistočo svoje organizacije? Zdi mi se prišla še neka misel: zdi

R. U. R.

(Dalje.)

(Prispevek h kritiki.)

In kaj so storili s tem velikim, nenavadnim človekom ljudje? Rojstni hlev so spremenili v kamenito cerkev, jaslice in slamo so vrgli proč, postavili so zlat oltar, razobesili zastave, godba igra in srca zaslepljenih ljudi trepečejo, ko človeški napuh izpreminja vino v kri in kruh v meso človeka, ki je živel in umrl zato, da reši človeštvo ne morda na onem svetu, ne iz vic ali pekla, ki ga obojajo samo reveži, temveč da reši ljudi iz pekla na tem svetu, da jih duhovno osvobodi in prerodi, da jih nauči spoznavati resnico, ljubiti in pomagati človeku, pa nabisbo še tako slab in zaničevan, da jim ustvari raj na zemlji ne pa tam, kjer je neskončna praznina in tema, kamor odhajajo vsa živa bitja, kadar nespremenljivi zakoni prirode ločijo življenje od mrtve snovi in kamor ne sega človeški razum in vendar si le prilastil pravico obljubljanj onim, ki si v potu obraza služijo vsakdanji kruh, večno trpljenje tudi po smrti, Kristovi namestniki, božji služabniki? Če ste res,

zakaj ne snamete s svojih pleč zlatih tog, zakaj ne vržete iz cerkve zlata in biserov, zakaj ne spodite iz nje kupcev, ki prihajajo v božji hram, da skrijejo svoje podle duše v hinavski molitvi, zakaj ne vzamete v roke biča, kakor je to storil naš učitelj? Zakaj ne stopite v siromašni obleki med ljudstvo in mu z lepim vzgledom in pošteno odkrito besedo ne pomagate prenašati težav življenja, zakaj se repenčite, če vas kdo zadene s pravično besedo, ko je vendar Krist učil: če te udari tvoj sovražnik po enem licu, nastavi mu še drugo. Zakaj sejete jezo in sovraštvo in begate ljudstvo s peklenskimi mukami nekje na onem svetu, ko je pa vendar to ljudstvo zatirano in pozabljeno, nevedno in v zmoti na tem svetu. Mar je Krist učil: sovraži in ubijaj druge narode, zatiraj slabega in nevednega in ustvarjaj si na njegovi nesreči lastno blagostanje, niemu pa zagrozi s peklenkim trpljenjem? Kultura, civilizacija, razvoj, postave, znanost, umetnost, napredek? Ha, ha, ha, kaj še! Laž, hinavščina, verige, s katerimi ste oklenili vi in vaši bratje po zvitih mislih telo in dušo preprostega, poštenega človeka, uzdo

ste mu vrgli okrog vratu in spremenili ste ga v živino, ki vozi tako in tja, kakor in kamor velewa vaš zverženi um. Predaleč nas pripelje ta pot, vrnimo se.

Težaki se trudijo noč in dan, v tvornicah, v rudnikih, v plavžih, na kopnem, na morju, ponoči, podnevi, vedno in povsod. In vsi so enaki. Koščene, izsušene postave, vela, razorana lica, motne, z žalostjo in obupom zastrte oči, žuljave roke, pod kožo na čelu lazi kakor črv neumorna skrb za košček kruha in zatajena želja po človeškem življenju, ki kipi in mami, vabi in kliče od vseh strani, pa ne smejo poseči po njem, ker ga je ovila ko rajska kača korupcija, spekulacija, skozi stoletja monopolizirana in samo določene mu krogu privilegiranih ljudi namenjena znanost, uklenjena v težke verige, spačena in od realnega življenja kot luna od zemlje oddaljena umetnost, zastareli, onim milijonom, ki so pravzaprav njihovi nositelji, po duhu in načinu življenja popolnoma tuji zakoni in neštevilne druge tako lepo opevane čednosti sodobne človeške družbe. Težaki delajo. Od jeklene pošasti, ki reže morske valove, ki z ogromnimi topo-

se mi namreč, da so velike ribe še same rekle požreti malo, da bi tako dobile nekaj časa za beg in skritje.

Še marsikaj bi človek napisal, ker mu predmet budi polno nečednih reminiscenc. A koncem koncev — prilika bo še dana. In še nepotrebna bo, če se komisija pred kakim odločilnim korakom poglubi tudi v študij tistega gradiva, ki leži nepremakljivo v »Napreju« kakor v »Enakosti« in »Volksštiti« iz vsega tega časa žalostnega medsebojnega boja. Ta študij bo za sanacijo naših razmer in za celo našo pošteno opozicijo velikoboli uspešen, kot pa če se iz samega sentimenta požemo v kake ne dovoli pripravljene kompromise, ki bi nam čez kratek čas zopet ležali kakor debel kamen na prsih. Enega vsaj naj si bo pomirjevalna komisija pred morebitnim kompromisom svesta: da je namreč vsaka sprava s sedanjim Mariborom čisto odveč, če se ne doseže na temelju teh točk:

1. Brezpogojno priznanje našega pravnika in brezpogojno izvrševanje vseh dolžnosti, kakor jih izvršuje zadnja gorska organizacija, ki pa zato ne pomeni v socializmu nič manj nego Maribor, to je — nič več.

2. Vsako izpremembo odločijo strankine instance.

3. Krivci in grešniki se poiščejo in se postavijo pred strankino razsodišče. Sklep tega razsodišča je brezpogojno odločilen.

4. »Enakost« se ustavi.

To bi bil en modus. Moj ni, ker če bi bilo po mojem in do zadnje pikice dosledno, bi naša stranka s svoje strani sploh ne započela pogajanj, temveč bi stopila od dosedanje rešitve mariborskega vprašanja korak naprej in bi ga z ustanovitvijo novih organizacij rešila skoro do konca. Dovolj je ljudi, ki si žele iz antipatičnih razmer, v katere so jih zavedli nepripravljene bogovi, zopet v redne, prijateljske stike s pokrajinsko centralo. Te ljudi je treba zbrati in nanovo organizirati. Kdor je boječ in še preveč nezrel, naj se pač še en čas šola v starih organizacijah. Zavoljo nazornega pouka mu bodo služile nove organizacije s svojim zgledom. Ta zgled bi vlekel in tako bi prišli še najprej do resničnega združenja, ki bi pomenilo krasen korak naprej s paralelnim razvitkom naše številčne in moralne

vi vznemirja ljudi in ovira normalno življenje, od sive ptice-roparice, ki plava po zraku, poje monotono pesem propelerja in podira z ognjenimi kljuni mesta in vasi, mesari in ubija nedolžne ljudi, od železnice, palač, gledališč, brzojavne mreže, ki veže sever z jugom in vzhod z zapadom, od avtomobilov in kočij, ki drve po velikih mestih in služijo peščici z zlatom in demanti našopirjenih demonov, pa do pluga in motike, ki v okorni roki seljaka koplje iz zemlje vsem enako potrebni vsakdanji kruh, vse je orošeno s potnimi sragami težakov, vse je delo njihovih rok. Pa kdo so ti težaki, ki drže na svojih izmučenih ramah naše realno življenje, to, brez česar bi ne bilo nobene znanosti, nobene umetnosti, nobenih orgij in šuma velikih mest? Delavci so, ljudje. Res? Ni vse zlato, kar se svetli in ni vsako živo bitje, ki je podobno človeku, v resnici tudi človek. Kako skrbno negujejo, čistijo in mažejo mrtve stroje, kako skrbno, da se ne polomi! Čemu? Ker so dragi, ker se ne plode kot živa bitja. Kaj pa s človekom, ki ga večkrat ne ločiš od stroja, tako sta

si. Ponavljam še enkrat: Če se precej danes pobratimo z Mariborom, kakor je, smo izgubili. Kdor tega ne razume, naj si ta članek še dvakrat prebere.

Politične vesti.

+ Na seji ministrskega sveta 17. t. m. je poročal minister dr. Ninčič o zunanji politiki. Poljska vlada je poslala našemu zunanjemu ministru noto, s katero obvešča našo vlado, da mora nastopiti z orožjem proti Litvincem, ki so zasedli Memel. Za Litvo stojita Anglija in Rusija, ki baže komaj čaka, da bi prišlo na meji do kakega sponada, katerega bi skušala izrabiti v svojo korist. — Dr. Ninčič je dobil od vlade navodilo, naj v sporazumu z Malo antanto ukrene vse potrebno v tem vprašanju. — Potem so razpravljali ministri o položaju rad. stranke. Tudi radikalci bodo te dni izdali proglas na narod, ker je radi razkola med Protičem in Pašičem položaj v stranki razčiščen.

+ Sporazum z Italijo glede prometa. 20. t. m. se bodo sestali v Rimu naši in italijanski delegati v svrhu sporazuma glede direktnega prometa med obema državama.

+ Štajerski Nemci so po poročilu »Slovenca« 17. t. m. zborovali v Celju in sklenili, da bodo glasovali za radikalno listo.

+ Belgrajske komuniste, ki so ustanavljali »Proletarsko stranko«, so pred nekaj dnevi aretirali in zaprli, čez nekaj dni pa izpustili zopet na svobodo.

+ Madžarska mobilizacija je baže samo volilna agitacija za radikalce. »Slob. Tribuna« objavlja 18. t. m. službeno obvestilo ravnatelja političnih poslov v francoskem zunanjem ministrstvu. Izjavil je: 1. da poročila mednarodne kontrolne komisije v Budimpešti ne omenjajo ničesar o kakšni mobilizaciji; 2. vse vesti o ogrskih vojni pripravih so mahinacije jugoslovanskih dopisnih uradov, ki naj odvrnejo pozornost državljanov drugam, da ne bodo zasledovali, s kakšnimi sredstvi agitirajo radikalci za svojo stranko. — Tudi angleški in italijanski dopisni uradi poročajo, da so vse vesti iz Beograda in Bukarešte o madžarski mobilizaciji — izmišljene.

+ Iz ruhrskega ozemlja. Francoske in belgijske čete so zasedle vse ruhrsko

si podobna? Zani se nihče ne zmeni, ker je poceni, ker se plodi sam po sebi, ker sam skrbi za nove stroje. Če je slabo namazan, če ni čist kakor njegov mrtvi sotrpin, če se polomi, če mu odleti roka ali noga, nič ne de. Na njegovo mesto stopi deset novih, svežih. Polomi se ti, pride drugih deset, sto. In praktični so ti stroji v človeški obliki. Samo malo stopimo nazaj, ali pa pogledimo v Indijo, Afriko in druga bogata skladišča teh strojev. Vprašajmo jih, kakšno je njihovo življenje, zakaj so tako molčeči, tako zamišljeni, tako zagonetno okorni in sključeni, zakaj se ne vesele, ko drugi ljudje. »Ne smemo misliti, gospodar je tako zapovedal, mi smo delavci, skrbeti moramo za ženo in otroke.« Takole so odgovarjali in govore še danes ponekod. Ali ne diši ta odgovor po Čapkovi roboti, ali ni med temi živimi, pravimi človeškimi sencami in negovimi umetnimi ljudmi nekaka čudovita sorodnost? Kdor je ne vidi, je slep ali pa nosi očala naše visoke kulture.

(Konec prih.)

ozemlje. Francozi so začeli rekvirirati premog. Lastniki premogovnikov so dobili ukaz, da se morajo pokoriti rekvizičijskemu povelju vrhovnega francoskega poveljnika generala Degouttea. Nemški industrialci ponujajo vse svoje akcije angleškim in ameriškim kapitalistom, ker se francoski diktaturi nočejo udati.

+ Vojna nevarnost na vzhodu? Na Poljskem so bili vsi letniki od 22. do 40. leta poklicani na nabor. Maršal Pilsudski je 17. t. m. z nekaterimi generali odpotoval v Kovno, posetil bo tudi Brest-Litovsk. — O Rusih pa poročajo, da zbirajo čete ob mejah Besarabije in na Kavkazu. Ob Besarabski meji so zbrali baje 64.000 mož, na Kavkazu 6 divizij. — 17. t. m. so rumunski listi objavili naredbo generalnega štaba, po kateri morajo letniki 1921., 1922. in 1923. takoj pod orožje. V zvezi z mobilizacijo razpravljajo o možnosti vojne z Rusijo.

Dnevne vesti.

Škandalozno odiranje naroda. Naša državna uprava se ni zadovoljila z nezasišanim podraženjem tobaka, temveč si pomaga pri izsesavanju zadnjih krajcarjev še na drug način. Na polju tobačnega monopola je odkrila novo iznajdbo takojmenovani »savski duvan«, ki je še najbolj poceni in zato ga ljudje največ kupujejo. Ta tobak ne prenese nobene kritike. V zavojčku, ki stane 8 K, najdeš izvzemski tobak vse druge organske in neorganske snovi, ki jih premore naša država. Trava, listje, koščki debele in tanke vrvi, razni smrdljivi odpadki, večkrat tako ostudni, da se človeku gnusi prijeti to mešanico v roke. In vendar so siromašni slovi prisiljeni kupovati to nainovešo državno iznajdbo in zastrupljati svoja pljuča s smetmi, ki bi jih v kulturni državi odpeljali daleč od človeškega bivališča. Čas bi že bil, da bi merodajni krogi ogledali ta »duvan« in pokadili vsaj en zavojček. Če ustrežejo naši skromni želji, bo ta tobak najbrž kmalu izginil iz prometa.

V nedeljo, 21. januarja se bo vršil ob 3. popoldne občni zbor pevskega društva »Zarja« v Tacnu, in sicer v šoli v Šmartnem pod Šmarno goro z jako važnim dnevnim redom.

Popravek. Včeraj se nam je vrinila v članek »Pouk za volitve« nečluba pomota. Imena predstavnikov skrinjic in druga poročila je treba pošiljati na naslov pokrajinskega taništva (Ljubljana, poštni predi 168), ne taniška!

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarov Peter Kozina & Ko., Tržič, ki so najbolj in najcenejši in ker s tem pomagata k zaslužku lastnih sodrugov. Glavna zaloga na drobno in debelo, Ljubljana. Brez 20.

Ljubljana.

Premiera »Nžave«, znane d'Albertove opere, se bo vršila danes, v petek izven abonmana. Začetek ob polosmih.

Bolnišnica za ženske bolezni se otvori prihodnji teden v Ljubljani.

Proslava Pasteurjeva. V spomin in proslavo Pasteurja, velikega učenjaka in dobrotnika človeštva, ki je začrtal pota novi eksperimentalni mikrobiologiji, podal smernice za moderno asentiko, objasniti bistvo raznih nalezljivih bolezni ter dal človeštvu lek proti strašni bolezni pasje stekline, se bo vršilo ob priliki stoletnice njegovega rojstva javno ljudsko predavanje dne 20. januarja t. l. v veliki

dvorani »Mestnega doma«. Predava ga dr. Šimec, šef bakteriološkega zavoda. Začetek ob pol 20. Vstopnina prosta. Vsi sloji vabljeni.

Celje.

Razgovor med pristašem slovenske republikanske stranke in socialistom. Oba se snideta v vlaku, med splošnim razgovorom se spoznata ter se med njima razvije sledeči razgovor: Republikanec: Tudi jaz sem bil danes po sličnih poslih v Celju kakor vi. Socialist: Tako? Ste imeli tudi vi konferenco? Rep.: Da! Bil sem poprej pristaš SKS, ker sem pa videl, da so bili vsi poslanci zanič, da so nas celo za norca imeli, sem pristopil k Novačanovim republikancem. Soc.: Jaz imam popolnoma drugo naziranje; ne mislim, da so bili poslanci SKS zanič, oni so interesom kapitalističnega naziranja ostali zvesti. Pomagali so sebi in velegruntarjem, kolikor so mogli. Zanič ste bili vi — njihovi volilci, srednji in majhni kmetje, ker nimate nobene organizacije, ki bi imela svoj striktni program in pravilnik, po katerem se morajo ravnati vsi člani, torej tudi poslanci. Rep.: Novačan ima dober program. Ker so nas Vošnjaki, Drofeniki in Mermolji goljufali, zato gremo sedaj z Novačanom. Soc.: Nočem reči, da je Novačan nepošten kot oseba, ampak če bo videl, da so njegovi pristaši slabi, ker se ne brigajo, kaj on dela ali njegova stranka dela, bo tudi on delal, kar bo on hotel in kar bo za njega boljše. Rep.: Tako so pa delale dosedaj sploh vse stranke in njih poslanci. Soc.: Da, v tem pa imate vi prav! Mi socialisti se pa trudimo, da pri nas ne bo več tako. Rep.: Mi je znano, da se pri vas čisti, ampak zdi se mi, da bo s čiščenjem stranka majhna postala. Ljudje pa gredo zmirom rajši tja, kjer jih je veliko. Soc.: To mi dobro vemo, ampak nas ne bo tako malo, kakor si naši nasprotniki želijo in predstavljajo. In če bi nas trenutno zares bilo malo, vsaj tisti, kateri bodo, bodo vedeli kaj hočejo. Če hočemo sedanji družabni red predrugačiti, moramo to začeti pri korenini. Najprej pri samem sebi, potem šele lahko vplivamo na meščanske stranke, da se bo pod vtisom naše kontrole in kritike začelo spreminjati v drugih taborih, če pa hočemo kontrolo nad drugimi, jo moramo uvesti tudi med seboj. Pri tem smo pa trdno prepričani, da nas bo od dneva do dneva več. Pot bodočnosti pelje v socializem. — Navidezno globoko zamišljen, se je republikanec poslovil od prepričanega boritelja boljše človeške bodočnosti, socializma.

Maribor.

Pozdravljeni! Naglica, s katero me je nuja potreba silila odpotovati na moje staro službeno mesto v »Naprejevu« uredništvu, pri katerem se odhod kake moči mora takoj nadomestiti, mi je preprečila, da bi še stisnil vsakomur roko, s katerim sem tekom svojega bivanja v Mariboru imel kaj opravka, ali pa ga je on imel z menoj. Nisem človek, ki bi ne vedel, kaj zahteva družabni dekorum, zato vam kličem od tukaj svoj pozdrav. Ne samo onim, ki ste imeli navado imenovati me svojega prijatelja, temveč tudi onim, ki ste me bogato obdarili z imeni, kakor bi jih drugi ljudje ne vzeli tako za smeh in kratek čas in z zadoščenjem. Z zadoščenjem zato, ker so se natančno skladali s tistimi uspehi, ki si jih pričakoval in radi katerih je bilo vredno vzeti nase tudi marsikatero krepko ali grenko. Kako je bilo pred pol leta v Mariboru in

kako danes?! Volk in ovca sta prele živelca v skupni »slogi«, zdaj pa že pričanja ovca spoznavati, da je ta skupnost le predrag »ideal«. Mariborčani že presneto resno kontrolirajo korake svojih voditeljev, duhovi se že ločijo. Nismo daleč dnevu, ko bo iz tega ločevanja ustvarjen temelj za naše zopetne stike. To je tako delikaten proces, da bi ga bilo treba tudi pod drugimi pogoji v tem štadiju prepustiti Mariborčanom samim. 90 odstotkom mariborskega proletarskega življa, ki tvori torej vsestransko pošteno večino. Tako sem prepričan o zmagi te večine, kakor sem se na sebi prepričal, koliko pridobi človek tudi za samega sebe v boju za splošno resnico in o svojem imenu. Pozdravljeni torej še enkrat vsi moji prijatelji poleg nasprotnikov in med njimi tistih, ki si utegnemo postati še prijatelji, ko bomo spoznali, da nismo nobene smote delali namenoma in da nam je bilo žal za vsako besedo, ki je bila odveč! — K. K., Ljubljana, 17. januarja 1923.

Preiskava ženskih uslužbenec v gostilnah in kavarnah. V zvezi s svojočasno odredbo, da bo vse žensko osebje v javnih lokalih zdravniško preiskano, opozarja gostilniška zadruga, da je izvršiti tozadevne prijave takoj. Kdor ne zaposluje nobene ženske, naj si preskrbi o tem policijsko potrdilo in ga odda ambulatoriju v bolnišnici. Neuvaževanju te odredbe sledi kazen. — Naše stališče do tega je kratko: Zdravniška preiskava je dobra, dokler bodo venerične bolezni najhujše in nairazširnejše zlo, ki tepe človeštvo. Ampak čemu se omejuje samo na majhen krog, iz katerega je deloma to zlo izhajalo? In čemu samo na ženski svet, ne pa tudi na moški, ki se nam zdi kot nosilec spolnih bolezni še veliko nevarnejši kot pa ženski? Uvesti bi bilo treba redno zdravniško pregledovanje sploh v vsi javnost, n. pr. tako kakor cepljenje proti drugim kužnim boleznim. Takšen pregled bi bil sicer nekoliko neprijeten, ampak veliko važejši je zdrav človeški rod kot pa neprijetni občutki tistih, ki se jim neprijetnost vzbuja ponavadi samo zato, ker se čuti to — krive. Dokler se bo pa taka odredba omejevala sama na ozek krog, bomo gledali v njej nekako zakrito podpiranje — prostitucije.

Pasli kontumac je razglasil mestni magistrat. Zapirati se morajo tudi vse mačke.

Iz stranke.

Članski sestanek ljubljanske krajeve politične organizacije SSJ se bo vršil v soboto, dne 20. t. m. ob 20. uri v upravnštvu »Napreka«. Dnevni red: Poročilo delegata na strankinem zboru. Prosimo za točno udeležbo. — Odbor.

Krajevna politična organizacija SSJ v Celju sklicuje za torek, 23. januarja širši zaupniški sestanek, na katerega vabi tudi funkcionarje strokovnih, gospodarskih in izobraževalnih organizacij. Vršil se bo ob 19. v gostilni »Pri zelenem travniku«. Zaradi velike važnosti dnevnega reda pozivljamo vse zavedne sodruge, da se sestanka zagotovo in točno udeležijo. — Odbor.

Okrožni odbor SSJ in KDZ v Brežicah vabi na okrožni zbor, ki se bo vršil v nedeljo, dne 21. t. m. ob 10. uri dopoldne v gostilni g. Grabovška v Brežicah. Dnevni red je zelo važen, zato je dolžnost vseh organizacij brežiškega okrožja, da pošli svoje zastopnike na to konferenco. Tudi zaupniki iz krajev,

kjer še ni organizacije, naj se zbora udeležijo, da si bomo razdelili delo za volilno dobo. Vsi moramo sodelovati, če hočemo doseči uspeh. Zato zaupniki pripravite svoje predloge. — Odbor.

V nedeljo, dne 21. t. m. se bo vršil v Brežicah v gostilni gosp. Grubovška ob 9. dopoldne volilni shod SSJ in KDZ. Volilci pridite!!

Krajevna politična organizacija SSJ v Mežci sklicuje za nedeljo, dne 21. januarja t. l. redni občni zbor, ki se bo vršil ob 9. uri v dvorani nad konsumnim društvom s sledečim dnevnim redom: 1. občina poročila in volitev ob priliki občnih zborov; 2. poročilo delegatov o strankinem kongresu; 3. osnivanje poučnih tečajev in govorniških vaj; 4. slučajnosti. — Odbor.

Iz strok. gibanja.

Seja okrožne strokovne komisije v Celju se bo vršila v nedeljo, dne 21. januarja ob pol 9. v Delavskem tajništvu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo preglednikov; 4. poročilo članov širšega odbora; 5. razni predloži in krajevna borza dela. — Na sejo so vabljeni vsi člani strokovne komisije ožjega in širšega odbora. — Tajništvo.

Osrednje društvo živilskih delavcev, podružnica v Celju bo imela dne 21. t. m. točno ob 9. dopoldne v prostorih gostilne »Ban Jelačič« svoj redni letni občni zbor Udeležba dolžnost. — Odbor.

Vič - Glince, Dram. odsek »Svobode« bo igral v nedeljo, 21. t. m. v Sokolski dvorani na Viču veseloigro: »Ogenj ni igrača«. Cene običajne. K obilni udeležbi vabi — odbor.

Gospodarstvo.

= Vrednost denaria. 1 dolar velja 102 Din, 1 lira 5.05 Din, 1 češka krona 2.95 Din, 1 francoski frank 7 Din, 100 avstrijskih kron 14 par. 100 nemških mark 65 par. V Curihu velja 100 naših dinarjev 4.95 švicarskih frankov. Tako nizko naš dinar še ni nikoli stal. Gospodarski krogli označujejo ta padec kot katastrofalen in delaio zanj odgovorno nezaupanje tužine do sedanje vlade, ki je v resnici z vsem svojim dosedanjim nastopom dokazala samo to, da hoče državo s svojo reakcionarnostjo siloma dovesti do kakega poloma. O sposobnosti sedanjega finančnega ministra niti ne govorimo. Vsekakor pa stoji krivda tudi na prejšnji vladi, na sposobnostih njenega demokratskega finančnega ministra in seveda ponajveč na Plavšičevih špekulacijah z dolarskim posilom.

= Čoskoslovaški viloličasti bankovci za 100 K in rdeči za 5000 K bodo po 31. januarju neveljavni. Do konca januarja jih bo bančni urad ministrstva financ CSR v Pragi še zamenjaval.

Kdor še nima »Socialističnega kalendarja«, naj ga naroči takoj. Stane lepo in trdno v platno vezan samo 12 Din. — Vsebuje pa poučne in praktične stvari. Naroča se pri Pokrajinskem tajništvu SSJ v Ljubljani, poštni predal 168 — osebno v Frančškanski ulici 6, I. nadstr. Zaupniki poskrbite, da bo kmalu razprodan.

JUGOFAŠISTI.

Glavno vodstvo jugoslovanske nacionalistične omladine v Splitu se je postavilo prav možato na svoje mlade nožice in zapelo kakor petelinček, ki mu še ni po-

(Po avtoriziranem prevodu Ivana Moleka.)

Malič mu je na kratko odgovoril na vsa vprašanja, toda tujec s tem ni bil zadovoljen. Povabil ga je v zadnjo sobo, kjer sta sedla k mizi. Tam je neznanec kmalu izvlekel iz Maliča vse, kar je hotel vedeti o socialističnem in unijskem gibanju v mestu, kdo so voditelji, da namerava stranka kmalu ustanoviti svoj tednik in o drugih stvareh. Tujec je dejal, da je socialist, toda Malič mu ni verjel. Lahko pa je organizator kakšne unije. Tiste dni se je veliko govorilo o novih unijah, ki mislijo napasti Granitchevo domeno, in mogoče je mož v zvezi s Svetovno industrialno unijo, ki poskuša povsod prodreti s svojim programom »ene same velike unije«.

Ko je tujec izvedel najpotrebnejše, je namignil, da je lahko dobiti dosti denarja za organiziranje stavke v Granitchevi tovarni. Nova tovarna se bo vsak čas odprla in na stotine novih delavcev je na potu v mesto. Treba je le delavnih oseb, ki pridobijo delavce za stavko v svrhu osemurnega delavnika in minimalne mezde šestdeset centov na uro. Osebe, ki se hočejo lotiti tega dela, bodo imele dovolj denarja na razpolago. Dalje, če mislijo socialisti v Leesvillu ustanoviti svoj časopis, in če bo list zastopal stalšče stavke, zakaj se ne bi list ustanovil takoj? Čemu čakati? Denarja je dovolj in list lahko izide že prihodnji teden. Vse to se pa mora izvršiti pod pogojem, da ostane finančni izvor tajnost. Malič ne sme zaupati nikomur razen najboljšim sodrugom, na katere se lahko zanese in ki pojdejo takoj na delo z zavezanim jezikom.

Neznanec je pa hotel pokazati, da se ne šali. Potegnil je listnico iz žepa in pokazal Maliču velik šop bankovcev. Vzel je pol tucata desetakov in jih stisnil novemu prijatelju v roko. Malič steklarski preddelavec je bil kar iz sebe. V vsem svojem življenju ni še imel naenkrat toliko denarja v svoji posesti!

Malič je pokazal bankovce Francetu in tudi temu so se razširile oči. Kaj je vse prinesla vojna — desetaki za socialistično propagando se pobirajo v gostilniških beznicah! Kako pa je neznanec ime? In kje stanuje? France ga je hotel takoj videti. Na mizi je čakala večerja, toda France in Malič sta pustila večerjo in odhitela urnih korakov na ulico.

Jurij Zorman — tako je bilo bogatemu neznanec ime, kakor je rekel Maliču — je imenoval več gostiln, v katerih ga je lahko dobiti. Res sta ga kmalu dobila in Kremen je imel pred sabo mladega človeka gladko obritega obraza in dobro

oblečenega. Imel je bele roke in skrbno očiščene nohte, česar ni videti pri navadnem delavcu. France bi ga bil na prvi pogled smatral za detektiva ali vohuna, s katerimi je imel večkrat opraviti, ko je med iskanjem dela od mesta do mesta kradel vožnjo na vlakih. Toda Zorman je bil zelo uljuden in je rekel obema, da ga naj kratkomalo kličeta za Jurija, ker ni nikak gospod. Nekaj časa je govoril s Francetom z namenom, da se prepriča, če ima pred sabo pravega človeka, in nato je posegel v žep in mu stisnil nekaj bankovcev v roko, rekoč, da dobi še več, če privede tudi druge tovariše, katerim lahko zaupa. Ni pa dobro — je poudaril Zorman obema — če nosita pri sebi veliko denarja, kajti to bi zbudilo sum; najboljšje je, če porabita bankovce za prirejanje shodov med municijskimi delavci in pomagata novemu radikalnemu časopisu hitro na noge. Če to storita, ne bo manjkalo denarja, kajti blagajna je polna.

»Kje pa je ta blagajna?« vpraša France. Zorman je v odgovor modro pomežiknil. Ko je pa videl, da ga Kremen gleda nekako po strani, je sklenil, da je najboljšje, če jima pove, toda pod pogojem, da obdržita tajnost zase. France in Malič sta pokimala.

»Živi duši ne smeta povedati. Jaz sem organizator Ameriške delavske federacije, ki je sklenila, da se morajo tovarne za strelivo unionizirati in delavci morajo dobiti osemurni delavnik. Tovarnarji pa ne smejo niti slutiti, od kod piha veter. Vama povem, ker vaju smatram za zaupna moža. Za vama stoji velika delavska organizacija, ki se ne ustraši stroškov, pa naj bodo še tako veliki. Pričakujem pa od vaju, da porabita denar v svrhe, v katere je namenjen. Poštenost je naše geslo.«

»Kaj vendar mislite? Da sva lopova?« vzklikne France nekoliko užaljen.

Ne, Zorman ni mislil tega, ker zna dobro soditi ljudi, toda previdnost je dobra reč. France je nato pripomnil, da kdor gleda samo za denar, ne gre v socialistično stranko. Če se morajo socialisti s čim pohvaliti, lahko rečejo s ponosom, da so njihove roke čiste, kar se tiče korupcije. Gospod Zorman — to se pravi, Jurij — prejme pobočnico za vsak dolar, ki bo izdan v dogovorjene svrhe.

Slučaj je nanesel, da se je isti večer vršila seja agitacijskega odbora krajevnih organizacij. V tem odboru je bilo šest najdelavnejših sodrugov. France in Malič sta udarila naravnost tja, s pridobljenim bogastvom v žepih. Obvestila sta odbor, da sta nabrala nekaj denarja za propagandni sklad in položila sta pred strmeče sodruge sto dolarjev.

(Dalje prih.)

gnal greben — kikirikuuu, mi smo tu! Dolžnost omladine, pravi ta petelinček, je pomagati s svojim delom, da pridejo v bodočo narodno skupščino nacionalno in moralno kvalificirani rodoljubi in nastopati povsod proti nenacionalnim in protidržavnim elementom. Podpirati mora tudi državotvorne stranke — o vsem tem je pel petelinček na levi nogi, nato pa prestopil na desno in povedal, da namerava v kratkem dobiti greben, ki bo branil državo proti notranjim in zunanjim neprijateljem.

Petelinčkovo petje je prebudilo starega vaškega petelina, ki se je močno razjezil, da poio otroci brez grebena, zamahnil je s krili in mahoma skočil na najvišji plot. Tu se je postavil na obe nogi hkratu in vprašal petelinčka na levi nogi: Kdo je pri nas nacionalno in moralno kvalificiran in kdo rodoljub? Zakaj hočeš nastopiti proti elementom, ki jih je v nara-

vi tako malo in jih ni mogoče niti razkrajati? Čemu potrebuješ greben, ko pa vidiš, da ti za petje zadostuje tvoje junaško grlo? Petelinček je prišel v silno zadrego. Z desne noge je prestopil na levo, nato nazaj, ozrl se je okrog, potem je stegnil vrat, novesil glavo in skočil na tla. Kmet, ki je šel mimo, mu je požugal z motiko.

Dopisi.

Jesenice. Članski sestanek krajevnih polit. org. SSJ na Jesenicah se bo vršil v soboto, dne 20. januarja ob 19. uri v Delavskem domu. Dnevni red: 1. poročilo delegata na strankinem kongresu; 2. organizacijske važnosti z ozirom na današnji polit. položaj; 3. raznoterosti. Sodruzi in sodružice! Pričakujemo, da se boste sestanka zanesljivo udeležili polnoštevno vsi, kajti kdor je član samo na papirju, na zborovanja pa ne prihaja, ne

šteje mnogo v naših vrstah. Vsi smo delavci, vsi imamo enake težave, nam vsem manjka poštene eksistence, radi tega je že res, da si je težko pritrgovati čas za organizacijo, toda sodruzi in sodružice, kaj pa bo iz nas in naših potomcev, ako nikogar ne bo, ki bi vztrajal v boju za socialistična načela? Ej, sodruzi in sodružice, ko bi v Vas bila organizacijska misel bolj vkoreninjena, potem bi se moralo z vašim organizacijskim delom na Jesenicah in okolici marsikaj spremeniti. Zato udeležujte se sestankov — izobrazujte se!! Torej, kdor izmed vas ni že popolnoma utrujen od današnje brezbriznosti in lenobe, bo na sestanku gotovo prišel, in tudi še koga pripeljal s seboj. Življenje je boj, zato na delo!! — Odbor.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot (v imenu pokr. odb. SSJ).

Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Razno perilo

za dame, gospode in deco
priporoča trvdka

A. & E. Skaberné
Ljubljana, Mestni trg 10.

Zanesljivega raznašalca
za Moste,

najraje žensko, sprejme takoj
uprava „Napreja“.

BERSON

GUMENE PETE IN GUMENE POTPLATE

ceneje in trajnje so kakor usnene!
Najbolje varstvo proti viagi i mraza!

Pletenine

kakor jopice, žimsko perilo, nogavice, rokavice

v veliki izbiri pri

A. ŠINKOVIC nasl.

K. SOSS,

Ljubljana, Mestni trg 19.

Pridobivajte naročnike!